

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.14.2.2024

Pani
Ewa Omelczuk

Dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego w Zbąszynku
ul. Kolejowa 4
66-210 Zbąszynek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/086 – Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w szkołach ponadpodstawowych w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
tel. 48684106600, lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Zbąszynku, ul. Kolejowa 4, 66-210 Zbąszynek (dalej: <i>Szkoła</i> , <i>CKZiU</i> lub <i>Zespół Szkół</i>). W skład CKZiU w Zbąszynku, wchodziło Liceum Ogólnokształcące ¹ (dalej: <i>Liceum</i>), Technikum oraz Branżowa Szkoła I stopnia.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Omelczuk, pełniąca funkcję Dyrektora CKZiU od 1 września 2016 r. (dalej: <i>Dyrektor</i>).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2024 r. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dowody sporządzone w okresach wcześniejszych i późniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Krzysztof Hofman, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LZG/83/2024 z 21 października 2024 r. 2. Anna Brach, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LZG/89/2024 z 4 listopada 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Kontrolą NIK objęto funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Liceum w kontekście działań Dyrektora mających wpływ na przebieg procesów kształcenia mierzone zdawalnością i wynikami pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor podejmował działania w celu zapewnienia warunków do wykonywania w CKZiU zadań nadzoru pedagogicznego w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024, jednak były one nie w pełni prawidłowe i rzetelne. Dyrektor zapewnił odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, przy czym w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 - nie zapewniono adekwatnego do liczby uczniów Zespołu Szkół - wymiaru etatów psychologa i pedagoga specjalnego. Ponadto, w Statucie CKZiU uwzględniono kwestie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad działalnością dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, jednak nie został on zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁴ CKZiU. W Zespole Szkół podejmowano działania w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów, a uczniom posiadającym specjalne potrzeby edukacyjne, poza jednostkowym przypadkiem nieobjęcia ucznia pomocą logopedyczną, zapewniono wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Dyrektor opracował i terminowo przedstawił Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego, jednakże plan nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022 nie został zaktualizowany o dwa podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa. Ponadto, wystąpiły przypadki organizowania zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z udziałem większej liczby uczestników niż przewidziano w przepisach prawa, a w dziennikach z tych zajęć nie ujmowano wszystkich wymaganych elementów.

Dyrektor realizował założenia planu nadzoru pedagogicznego. Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego były terminowo przedstawiane Radzie Pedagogicznej. Dyrektor oraz kadra pedagogiczna analizowali osiągnięte efekty nauczania, w szczególności poprzez weryfikację wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminach maturalnych, diagnozowali przyczyny niedostatecznych wyników kształcenia, a także planowali działania mające na celu poprawę sytuacji w tym względzie, czego efektem były m.in. lepsze wyniki egzaminów maturalnych w roku szkolnym 2023/2024.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: *BIP*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego
Opis stanu faktycznego	1.1. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w Zespole Szkół w poszczególnych latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 (na dzień 1 września) wynosił odpowiednio: 48, 51 i 48 osób, w tym prowadzących zajęcia z: • matematyki – czterech w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 oraz pięciu w roku szkolnym 2023/2024; • języka polskiego – trzech w każdym z ww. lat szkolnych; • języka angielskiego – trzech w roku szkolnym 2021/2022, czterech w roku szkolnym 2022/2023 oraz pięciu w roku szkolnym 2023/2024; • języka niemieckiego – czterech w roku szkolnym 2021/2022, trzech w latach szkolnych 2022/2023 – 2023/2024; • języka francuskiego – jeden w każdym roku szkolnym. Ponadto: • pedagog – jeden w roku szkolnym 2021/2022 oraz dwóch w latach szkolnych 2022/2023 – 2023/2024; • pedagog specjalny – jeden w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024; • psycholog – dwóch w roku szkolnym 2022/2023, jeden w roku szkolnym 2023/2024; • logopeda – jeden w roku szkolnym 2023/2024. Liczba etatów kadry pedagogicznej w Zespole Szkół, w poszczególnych latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 (na dzień 1 września) wynosiła odpowiednio: 50,01; 55,41 oraz 59,09. Liczba etatów kadry pedagogicznej w Liceum w poszczególnych latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 (na dzień 1 września) wynosiła odpowiednio: 22,06; 16,39 oraz 17,54. Liczba osób, które zostały zatrudnione w CKZiU w latach szkolnych objętych kontrolą była następująca: • w roku szkolnym 2021/2022 – zatrudniono 12 nowych nauczycieli, w tym: jeden nauczyciel matematyki, jeden nauczyciel matematyki/chemii, dwóch nauczycieli języka niemieckiego, trzech nauczycieli wychowania fizycznego, jeden nauczyciel religii, jeden nauczyciel przedmiotu technicznego, jeden nauczyciel plastyki, jeden nauczyciel muzyki/przedmiotów informatycznych, jeden pedagog; • w roku szkolnym 2022/2023 – zatrudniono 11 nowych nauczycieli, w tym jednego nauczyciela: pedagoga, psychologa, bezpieczeństwa i higieny pracy, matematyki, chemii, języka angielskiego, fizyki, geografii, biologii, przedmiotów informatycznych oraz przepisów ruchu drogowego kat. T; • w roku szkolnym 2023/2024 – zatrudniono sześciu nowych nauczycieli, w tym: jednego nauczyciela języka angielskiego i pięciu nauczycieli przedmiotów informatycznych.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 18 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶, w okresie kontrolowanym Dyrektor informował Lubuskiego Kuratora Oświaty (dalej: LKO) o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli.

Szczegółowym badaniem pod kątem prawidłowości powierzenia zajęć ze względu na posiadane przez kadrę kwalifikacje, objęto próbę 13 nauczycieli i specjalistów w tym: wszystkich nauczycieli języka polskiego i matematyki uczących w Zespole Szkół w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024: trzech nauczycieli języka polskiego, sześciu nauczycieli matematyki, dwóch nowozatrudnionych nauczycieli języka angielskiego oraz psychologa i pedagoga specjalnego.

Analiza kwalifikacji ww. osób prowadzących zajęcia w Zespole Szkół wykazała, że dziesięć z 13 osób posiadało pełne kwalifikacje w zakresie realizowanych przez nie zajęć, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁷ oraz art. 9 ust. 1 ustawy KN, trzy pozostałe osoby nieposiadające pełnych kwalifikacji, zostały zatrudnione za zgodą LKO zgodnie z zapisami art. 10 ust. 9 ustawy KN.

(akta kontroli str. 10-17, 523-532, 546-549, 838-851)

1.2. W latach szkolnych 2021/2022 - 2023/2024 (wg stanu na 1 września) do Zespołu Szkół uczęszczało odpowiednio 476, 508 oraz 624 uczniów.

Liczba zatrudnionych w CKZiU specjalistów⁸ (na dzień 1 września każdego roku), kształtowała się następująco:

- w roku szkolnym 2021/2022: zatrudniano jednego pedagoga w wymiarze jednego etatu (22 godziny tygodniowo);
- w roku szkolnym 2022/2023 zatrudniano dwóch pedagogów, jednego psychologa oraz jednego pedagoga specjalnego, w łącznym wymiarze 2,53 etatu (56 godzin tygodniowo);
- w roku szkolnym 2023/2024 zatrudniano dwóch pedagogów, dwóch psychologów oraz jednego pedagoga specjalnego, w łącznym wymiarze 2,53 etatu (56 godzin tygodniowo).

Zgodnie z art. 29 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁹, w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 łączna liczba etatów nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych w szkole lub zespole nie mogła być niższa niż 1,5 etatu, który powiększa się o 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 dzieci lub uczniów – jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 100. W przypadku badanego Zespołu Szkół, łączny wymagany wymiar etatów nauczycieli specjalistów został spełniony, tj. zatrudniano nauczycieli specjalistów w łącznym wymiarze 2,53 etatu w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024, przy wymaganym przez przepisy wymiarze, odpowiednio 2,3 i 2,5 etatu. Jednak nie spełniono wymogu w zakresie wymaganego wymiaru etatu zatrudnionych w latach szkolnych 2022/2023 – 2023/2024 psychologa i pedagoga specjalnego.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 986, ze zm. (Dalej: *ustawa KN*).

⁷ Dz. U. poz. 2102.

⁸ W uchwale Rady Miejskiej w Zbąszynku nr XLI/40/2018 z 24 maja 2018 r. oraz uchwale Rady Miejskiej w Zbąszynku nr XLIII/31/2022 z 27 czerwca 2022 r. ustalono 22 godziny jako tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz dla pedagoga, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego i doradcy zawodowego.

⁹ Dz. U. poz. 1116, ze zm.

Dodatkowy opis ustaleń odnośnie tego zagadnienia został ujęty w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 521-522, 532, 545)

1.3. Procedury organizacji i funkcjonowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Zespole Szkół (zwanej dalej: *pomocą pp.*) zostały określone w § 46 Statutu CKZiU. Za stronę organizacyjną pomocy pp. odpowiedzialni byli wychowawcy klas (współdziałający w tym zakresie z nauczycielami uczącymi w danym oddziale – jako zespół), a za jej koordynację odpowiadał zespół nauczycieli-specjalistów powoływany z początkiem każdego roku szkolnego Zarządzeniem Dyrektora, w składzie: pedagog, pedagog specjalny oraz psycholog.

(akta kontroli str. 96-97, 268-278)

Wykazano, iż na zajęcia w ramach pomocy pp. w formach, o których mowa w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹⁰, powinno uczęszczać:

- w roku szkolnym 2021/2022 - 12 uczniów; w tym trzech w związku z orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznej (dalej: *ppp*) oraz dziewięciu z opiniami *ppp*. Jeden uczeń powinien realizować zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (dalej: *ZDW*), jeden zajęcia logopedyczne, dziesięciu inne zajęcia o charakterze terapeutycznym (dalej: *IZT*) – z 12 uczniów na zajęcia w ramach form pomocy pp. uczęszczało 11 – w zakresie *ZDW* oraz *IZT*. Pomocą nie objęto jednego ucznia w zakresie terapii logopedycznej, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w roku 2022/2023 - 71 uczniów, w tym trzech z orzeczeniem *ppp.*, ośmiu z opinią *ppp*, 60 na podstawie diagnozy własnej Szkoły. 60 uczniów powinno realizować *ZDW*, jeden zajęcia logopedyczne, 10 *IZT* (z 71 uczniów na zajęcia w ramach form pomocy pp. uczęszczało 70 – w zakresie *ZDW* oraz *IZT*). Pomocą nie objęto jednego ucznia w zakresie terapii logopedycznej, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w roku szkolnym 2023/2024 - 34 uczniów, w tym: trzech z orzeczeniem *ppp*, siedmiu z opinią *ppp*, 24 na podstawie diagnozy własnej Szkoły. Wszyscy ww. uczniowie skorzystali z zaproponowanych form pomocy pp., tj. 24 uczniów skorzystało z *ZDW* a dziesięciu z *IZT*.

W latach 2021/2022 – 2023/2024 CKZiU skorzystało z możliwości organizacji dla uczniów celowanych zajęć dodatkowych - zbliżonych treścią i zakresem do form pomocy pp. W roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 odpowiednio 110 i 106 uczniów skorzystało z zajęć dodatkowych w zakresie doradztwa zawodowego oraz z warsztatów profilaktycznych, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 – 127 uczniów skorzystało z zajęć profilaktycznych.

(akta kontroli str. 533-535, 838-851)

Analizą objęto działania Zespołu Szkół wobec 10 uczniów¹¹ Liceum, którzy uzyskali z całego etapu edukacyjnego najniższą średnią. Średnia ocena końcowa uczniów w klasie maturalnej, którzy ukończyli edukację w Liceum w latach szkolnych 2022/2023 (pięciu uczniów) oraz 2023/2024 (pięciu uczniów) mieściła się w przedziale od 3,00 do 3,43. Dziewięciu z ww. dziesięciu uczniów przystąpiła

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1798.

¹¹ Tj. po 5 uczniów z klasy maturalnej z rocznika 2022/2023 i 2023/2024 (w każdym roku funkcjonowała tylko jedna klasa maturalna).

do egzaminu maturalnego¹², przy czym tylko czterech uczniów (z dziewięciu) zdało egzamin.

(akta kontroli str. 536-537)

Na próbie sześciu uczniów (z ww. dziesięciu) ustalono, że:

- szkoła wobec każdego z tych uczniów podjęła działania, mające na celu rozpoznanie ich możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych;
- jeden z uczniów posiadał opinię ppp szkoła wykonała dostosowania wymagań do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, jednak nie zapewniła uczniowi, zgodnie z opinią ppp, zajęć logopedycznych, co zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- dokumentacja badań i innych czynności związanych z udzielaniem ww. uczniom pomocy pp. była gromadzona w ich indywidualnych teczkach, stosownie do § 19 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, Szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (dalej: *rozporządzenie w sprawie dokumentacji*)¹³;
- wszystkim uczniom zaproponowano udział w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki (w klasie maturalnej), co było poprzedzone diagnozą własną Szkoły. Wszyscy uczniowie brali udział w zajęciach, przy czym ich frekwencja nie była pełna (od 50% do 88%). W przypadku czterech uczniów, frekwencja wyniosła mniej niż 75%.

Dyrektor zapytany, czy ustalał przyczyny nieuczestniczenia uczniów z niską frekwencją w ww. zajęciach oraz czy podejmował działania w celu poprawy tej sytuacji, wyjaśnił: *Z informacji przekazywanych przez wychowawcę klasy oraz nauczyciela uczącego wynika, że wielokrotnie podejmowali z uczniami rozmowy dotyczące udziału w w/w zajęciach oraz ogólnie frekwencji na zajęciach obowiązkowych. Wymienionych uczniów (K.M. oraz M.G.) cechowała również niska frekwencja na zajęciach obowiązkowych wynikająca z podejmowanej przez nich pracy zarobkowej z uwagi na usamodzielnienie się. W przypadku uczennic A.O. oraz E.G. frekwencja na poziomie 65% oraz 69% nie budziła zastrzeżeń, gdyż w świetle obowiązujących przepisów dot. zajęć obowiązkowych na podstawie art. 44 Ustawy o systemie oświaty, uczeń może nie być klasyfikowany z jednego, kilku albo wszystkich zajęć edukacyjnych, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na tych zajęciach przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia, w okresie, za który przeprowadzana jest klasyfikacja. W przypadku w/w zajęć mimo, iż nie były to zajęcia obowiązkowe, a uczennice nie podlegały klasyfikacji w przypadku tych zajęć, frekwencja nie budziła zastrzeżeń. Wychowawcy klas podejmowali działania wychowawcze – rozmowy z uczniami i ich rodzicami dot. ich frekwencji na zajęciach w klasie maturalnej (wpisyw dzienniku lekcyjnym, tematyka spotkań z rodzicami, arkusz obserwacji godziny z wychowawcą, comiesięczna analiza frekwencji poszczególnych klas prowadzona przez Dyrektora Szkoły udostępniana i omawiana przez Wicedyrektora Szkoły z wychowawcami klas podczas indywidualnych rozmów);*

¹² Jedna osoba pełnoletnia, po nieudanym egzaminie próbnym nie zadeklarowała zamiaru przystąpienia do egzaminu maturalnego, gdyż uznała, że nie potrzebuje matury w związku z rozpoczynaną działalnością zarobkową.

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1646, ze zm.

- liczba zrealizowanych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024 była zgodna z tygodniowym rozkładem zajęć (wyjątek stanowiły zajęcia zaplanowane na dzień 12.12.2022 r., które zostały odwołane z uwagi na uczestnictwo uczniów w próbnym egzaminie maturalnym);
- we wszystkich przypadkach Dyrektor poinformował ucznia/rodzica o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy pp. oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane (informacja o zajęciach została udostępniona w Planie zajęć w dzienniku elektronicznym, na indywidualnym koncie ucznia oraz jego rodzica/prawnego opiekuna);
- w dwóch przypadkach CKZiU nie dysponował pisemnymi zgodami rodziców na uczęszczanie uczniów na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki (w roku szkolnym 2022/2023). Dyrektor wyjaśnił, że *umieszczając informację w planie zajęć przyjęto, że zarówno rodzic/prawny opiekun, jak i uczeń został poinformowany o w/w zajęciach. Realizacja zajęć rozpoczęła się w dniu 6.09.2024 r. i obie uczennice w nich uczestniczyły. Zarówno uczennice, jak i ich rodzice nie zgłosili żadnych uwag dotyczących braku wyrażenia zgody na udział w dobrowolnych zajęciach. Wobec powyższego przyjęliśmy, że taka zgoda została wyrażona.*

(akta kontroli str. 550-555, 558-568, 592-713, 838-851)

W okresie objętym kontrolą, zrealizowano zajęcia dla dwóch grup obejmujących wszystkich uczniów klas maturalnych, w ramach zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki (w latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024). Szczegółową analizą objęto dwa dzienniki z ww. zajęć¹⁴. Analiza wykazała, co następuje:

- dzienniki zajęć zawierały m.in.: nazwiska i imiona uczniów w porządku alfabetycznym, oraz oddziału, do którego uczęszczają; program pracy grupy; tygodniowy rozkład zajęć; daty i czas trwania oraz temat przeprowadzonych zajęć (w sześciu przypadkach – dot. dziennika zajęć z roku 2022/2023 – brakowało tematów w dzienniku.
Dyrektor wskazał, że braki wynikały z *kontynuacji wcześniej wpisanego zakresu tematycznego*) a także obecności uczniów na zajęciach. W badanych dziennikach nie wskazano oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, co zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- liczba uczestników zajęć nie była zgodna z wymogami wskazanymi w rozporządzeniu w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, co zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- nauczyciele specjaliści prowadzący zajęcia posiadali kwalifikacje wymagane ustawą KN i rozporządzeniem w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, obejmowano obserwacją prawidłowość prowadzenia dzienników z ww. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Kontrola ww. dzienników prowadzona była przez Wicedyrektora Szkoły i obejmowała kontrolę ilościową realizacji zajęć.

Ponadto ustalono, że Dyrektor nie wizytował ww. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki. Zapytany o przyczynę niewykonania wizytacji

¹⁴ Oba dzienniki prowadzone były w formie elektronicznej.

ww. zajęć, wyjaśnił: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej nie były przeze mnie wizytowane, nie były również ujęte w planie nadzoru pedagogicznego w harmonogramie obserwacji. W/w zajęcia nie były zajęciami obowiązkowymi, podczas których realizowana była podstawa programowa. Celem tych zajęć było wyrównanie braków, tj. uzupełnienie zaległości po okresie nauki prowadzonej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii oraz doskonalenie umiejętności matematycznych w celu osiągnięcia pozytywnego wyniku na egzaminie maturalnym z matematyki. W okresie realizacji tych zajęć nie były mi zgłaszane żadne zastrzeżenia, ani ze strony prowadzących je nauczycieli, ani ze strony uczniów i ich rodziców/prawnych opiekunów. Wobec powyższego nie włączyłam tych zajęć do harmonogramu obserwacji. Zaznaczam, że w skład CKZiU w Zbąszynku wchodziły trzy typy szkół: Liceum Ogólnokształcące, Technikum i Szkoła Branżowa I stopnia i nadzorem pedagogicznym objęte jest nie tylko kształcenie ogólne, ale również kształcenie branżowe, co powoduje, że harmonogram obserwacji musi obejmować wszystkie typy szkół (w załączeniu lista przeprowadzonych obserwacji w latach 2022/2023 oraz 2023/2024)¹⁵.

(akta kontroli str. 528-530, 556-557, 564-568, 714-722, 838-851)

1.4. W Zespole Szkół obowiązywał Statut stanowiący załącznik do Uchwały nr 25/2019 Rady Pedagogicznej CKZiU w Zbąszynku z dnia 12 grudnia 2019 r. Stosownie do art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁶ w Statucie wskazano następujące elementy:

- cele i zadania Szkoły wynikające z przepisów prawa oraz sposób ich wykonywania, w tym w zakresie udzielania pomocy pp.;
- organy Szkoły oraz ich szczegółowe kompetencje, a także szczegółowe warunki współdziałania organów Szkoły oraz sposób rozwiązywania sporów między nimi;
- zakres zadań nauczycieli, w tym nauczyciela wychowawcy a także sposób i formy wykonywania tych zadań dostosowane do wieku i potrzeb uczniów oraz warunków środowiskowych Szkoły;
- formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych jest potrzebna pomoc i wsparcie;
- organizację współdziałania z pp. oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży;
- organizację i formy współdziałania Szkoły z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania, opieki i profilaktyki;
- organizację współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej;
- tryb składania skarg, w tym skarg dotyczących naruszenia praw ucznia.

Ponadto, Statut Zespołu Szkół był zgodny z zapisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 września 2023 r.¹⁷ oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r.¹⁸ Sposób zorganizowania nadzoru pedagogicznego określonego w Statucie umożliwiał wykonywanie zadań CKZiU.

¹⁵ W poszczególnych latach szkolnych kontrolowanego okresu, Dyrektor oraz Wicedyrektor CKZiU, przeprowadzili odpowiednio: 13 obserwacji w roku szkolnym 2021/2022, 15 obserwacji w roku szkolnym 2022/2023, 31 obserwacji w roku szkolnym 2023/2024.

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm.

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 września 2023 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznego centrum kształcenia zawodowego i publicznego branżowego centrum umiejętności (Dz. U. z 2023 r., poz. 2066).

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624, ze zm.).

Wskazano w nich organy odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru pedagogicznego i ich szczegółowe kompetencje oraz uwzględniono kwestie odnoszące się do prowadzonej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Statut Zespołu Szkół nie został zamieszczony na stronie BIP CKZiU¹⁹ – co zostało co zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektor w każdym roku szkolnym zarządzeniem powołał do realizacji statutowych zadań CKZiU zespoły przedmiotowe, w tym m.in.: w zakresie koordynacji pomocy pp. oraz ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego.²⁰

(akta kontroli str. 30-281, 838-851)

Zarządzeniem Nr 13/2021/2022 z 4 stycznia 2022 r. Dyrektor wprowadził ponadto regulamin nadzoru pedagogicznego, w którym opisał m.in.:

- cele i formy nadzoru pedagogicznego;
- szczegółowe zasady kontroli prowadzonych w ramach nadzoru pedagogicznego;
- podstawowe zadania kontroli wewnętrznej;
- sposób dokumentowania czynności kontrolnych;
- wspomaganie nauczycieli jako formę nadzoru;
- procedurę prowadzenia obserwacji w szkole;
- zadania Dyrektora w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego;
- obowiązki nauczycieli w trakcie sprawowania nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 282-292, 838-851)

1.5. Dyrektor przedstawiał Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego w Zespole Szkół:

- na rok szkolny 2021/2022²¹ na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 14 września 2021 r.²²,
- na rok szkolny 2022/2023²³ na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 14 września 2022 r.²⁴,
- na rok szkolny 2023/2024²⁵ na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 14 września 2023 r.²⁶,

tj. w terminie określonym w § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego²⁷. Rada Pedagogiczna nie zgłaszała dyrektorowi uwag do przedkładanych planów nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 293-408, 492-517, 838-851)

Plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 - 2023/2024 uwzględniały wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim

¹⁹ Obowiązująca wersja statutu CKZiU w Zbąszynku została udostępniona na stronie internetowej CKZiU w zakładce Szkoła – Dokumenty: <https://ckziu.zbaszynek.pl/organizacja-szkoly/dokumenty/>

²⁰ Zarządzenie Nr 03/2021/2022 z 1.09.2021 r., Zarządzenie Nr 02/2022/2023 z 1.09.2022 r., Zarządzenie Nr 02/2023/2024 z 1.09.2023 r.

²¹ Zarządzenie Dyrektora nr 04/2021/2022 z 15.09.2021 r.

²² Protokół nr 11 z 14 września 2021 r.

²³ Zarządzenie Dyrektora nr 03/2022/2023 z 15.09.2022 r.

²⁴ Protokół nr 10 z 14 września 2022 r.

²⁵ Zarządzenie Dyrektora nr 03/2023/2024 z 15.09.2023 r.

²⁶ Protokół nr 10 z 14 września 2023 r.

²⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 15.

roku szkolnym. Zdefiniowano w nich cele główne na dany rok szkolny, które opierały się m.in. na wynikach i wnioskach z poprzedniego nadzoru. Plany zostały sporządzone zgodnie z wymogami określonymi w § 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Plany te zawierały m.in.:

- uzasadnienia zakresu nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora w danym roku szkolnym;
- ogólne cele nadzoru pedagogicznego;
- formy nadzoru pedagogicznego (kontrola, wspomaganie, obserwacja) i uzupełniające procedury nadzoru pedagogicznego dot. badania i analizowania raportów z egzaminów zewnętrznych, wyników kontroli zewnętrznych i audytów;
- źródła opracowania planu nadzoru pedagogicznego, w tym najważniejsze kierunki realizacji polityki państwa i wytyczne MEiN;
- priorytetowe zadania Szkoły i nauczycieli w roku szkolnym;
- obszary podlegające szczególnemu nadzorowi Dyrektora.

Załącznikami do planów nadzoru pedagogicznego były m.in.:

- plany i zakresy kontroli przestrzegania przepisów prawa, opieki i bhp;
- plany kontroli przebiegu procesu kształcenia i wychowania w Szkole;
- plany kontroli efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i profilaktycznej oraz innej działalności statutowej Szkoły;
- zakres wspomagania nauczycieli – formy i obszary²⁸;
- plan badań edukacyjnych i jakościowych w roku szkolnym;
- plan doskonalenia zawodowego nauczycieli w ramach WDN-u oraz plan szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego;
- plan narad i posiedzeń Rady Pedagogicznej;
- plan lekcji pokazowych – jako formy doskonalenia warsztatu pracy nauczycieli;
- inne formy wspomagania nauczycieli – działania rozwojowe.

W ramach kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej Szkoły (§ 22 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego) w poszczególnych latach szkolnych badanego okresu zaplanowano²⁹:

- w roku szkolnym 2021/2022 zaplanowano 21 kontroli w obszarach:

- procesy kształcenia i wychowania w Zespole Szkół (dziewięć kontroli);

²⁸ Zakres ten wynikał ze sformułowanych przez Radę Pedagogiczną zaleceń dot. problemów zdiagnozowanych w poprzednim roku szkolnym, przykładowo w badanym okresie, w ramach wspomagania umożliwiono nauczycielom uczestnictwo w warsztatach stacjonarnych i szkoleniach online z zakresu: prawidłowego oceniania osiągnięć i zachowania uczniów, wypalenia zawodowego, psychologii i pedagogiki pozytywnej, prawidłowości organizacji i świadczenia pomocy pp. z uwzględnieniem pomocy w bieżącej pracy z uczniem, organizacji prowadzenia egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Zrealizowano m.in. warsztaty pn. „Mosty zamiast murów” i „Chodź pomaluj mój świat. Jak pomóc uczniom w powrocie do nauki stacjonarnej”, oraz szkolenia pn. „Ocenianie uczniów jako forma ewaluacji pracy własnej”, szkolenie IODO w zakresie RODO. Ponadto, corocznie w Zespole Szkół przeprowadzono ankiety wśród nauczycieli i uczniów diagnozujące ich problemy i potrzeby.

²⁹ W dokumencie zawarto uwagę, że plany obejmują tylko planowane kontrole. Niezapowiedzianym kontrolom doraźnym podlegały natomiast wszystkie działania statutowe nauczycieli.

- efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i profilaktycznej (pięć kontroli);
- wychowanie, opieka BHP (siedem kontroli).

- w roku szkolnym 2022/2023 zaplanowano 21 kontroli w obszarach:

- dziesięć kontroli stanu przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności wychowawczej/opiekuńczej oraz innej statutowej Zespołu Szkół, w tym dotyczące realizacji statutowych zadań Szkoły (pięć kontroli) oraz bezpieczeństwa uczniów (pięć kontroli);
- siedem kontroli przebiegu procesów kształcenia i wychowania w Zespole Szkół;
- cztery kontrole efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i profilaktycznej CKZiU.

- w roku szkolnym 2023/2024 zaplanowano 38 tematów kontroli³⁰ w obszarach:

- dokumentowania procesu dydaktyczno-wychowawczego w CKZiU (zaplanowano 24 kontrole)³¹;
- procesów edukacyjnych (czternaście kontroli)³²;
- wychowanie, opieka BHP (kontrole bieżące).

W ramach obserwacji, o których mowa w § 22 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego ujęto:

- w roku szkolnym 2021/2022 zaplanowano dwie obserwacje kontrolno-oceniające, trzy oceniające, pięć obserwacji wspierających oraz siedem obserwacji diagnozujących;
- w roku szkolnym 2022/2023 zaplanowano trzy obserwacje kontrolne, cztery obserwacje oceniające³³, siedem obserwacji wspierających nauczycieli „początkujących i odbywających staż, oraz sześć obserwacji diagnozujących (u dziesięciu nauczycieli)³⁴;

³⁰ Nie wskazywano konkretnej ilości kontroli. Liczbę kontroli oszacowano na podstawie zaplanowanych terminów realizacji konkretnych zakresów kontrolnych.

³¹ Zakres ww. kontroli obejmował m.in. terminowość opracowania Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych, poprawność i terminowość prowadzenia dokumentacji pedagogicznej przez nauczycieli, realizację praw uczniów i rodziców do uzyskania uzasadnienia oceny oraz uczęszczanie uczniów na zajęcia.

³² Zakres zaplanowanych kontroli obejmował: uzasadnianie ocen prac pisemnych i udostępnianie wyników prac pisemnych uczniom i rodzicom, dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i opiniami pp., realizację pomocy pp. w bieżącej pracy z uczniem i indywidualizację nauczania, realizację zajęć specjalistycznych i rewalidacyjnych, przestrzeganie procedur oceniania uczniów przez wychowawców klas, realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego w klasach, stosowanie zasad oceniania z zachowaniem motywującego charakteru oceny, realizację godzin konsultacji dla uczniów i rodziców, realizację wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz uchwalonych przez Radę Pedagogiczną sposobów ich realizacji.

³³ Wszystkie dotyczyły wykorzystywania wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników egzaminów zewnętrznych i innych diagnoz pedagogicznych do planowania i organizowania procesów edukacyjnych.

³⁴ Dwie z tych obserwacji dotyczyły wykorzystywania wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników egzaminów zewnętrznych oraz innych diagnoz pedagogicznych, do planowania i organizowania procesów edukacyjnych.

- w roku szkolnym 2022/2023 zaplanowano 16 obserwacji kontrolno-oceniających³⁵, sześć obserwacji wspierających nauczycieli „początkujących i odbywających staż oraz jednaście obserwacji diagnozujących³⁶.

W ramach wspomagania nauczycieli (§ 22 ust. 1 pkt 3 a, b, i c rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego) ujęto m.in.:

- wspieranie rozwoju zawodowego;
- diagnozę wybranych problemów istotnych w organizacji pracy Zespołu Szkół i służących doskonaleniu jej pracy³⁷;
- opracowanie planu doskonalenia nauczycieli;
- zapoznanie nauczycieli z nowymi regulacjami prawa oświatowego;
- omówienie „Strategii bezpieczeństwa w szkole”;
- przygotowanie materiałów pomocniczych do opracowania zasad dostosowywania wymagań edukacyjnych dla uczniów z dysleksją;
- nawiązanie ścisłej współpracy z poradnią pp. w celu zapewnienia obecności specjalistów przy opracowywaniu IPET-ów i diagnozowaniu trudnych przypadków wychowawczych;
- kierowanie nauczycieli kształcenia zawodowego na szkolenia branżowe;
- przydzielanie nauczycielom stażystom i kontraktowym opiekunów stażu;
- monitorowanie realizacji planów rozwoju zawodowego w okresie stażu;
- opracowanie wewnętrznej procedury awansu zawodowego;
- nawiązanie współpracy z zakładami pracy w celu podpisania umów o realizację szkoleń branżowych dla nauczycieli, /aplikowanie do/ projektów unijnych gwarantujących odbywanie szkoleń branżowych poza granicą.

W latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024 zaplanowano odpowiednio: 12, 11, 11 posiedzeń Rady Pedagogicznej. Tematy narad i posiedzeń Rady Pedagogicznej obejmowały m.in.:

- przedstawienie planu nadzoru pedagogicznego;
- opiniowanie planu finansowego;
- wewnątrzszkolny plan doskonalenia zawodowego;
- przygotowanie programu wychowawczo-profilaktycznego;
- ocenianie wewnątrzszkolne;
- analizy wyników diagnoz i wyników egzaminów zewnętrznych;
- klasyfikacje śródroczne i roczne klas maturalnych i pozostałych klas;
- analizy wyników nauczania oraz sprawozdań z działalności Dyrektora i zespołów przedmiotowych;
- podsumowanie pracy Szkoły w roku szkolnym, w tym przedstawienie wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego wraz ze sporządzeniem wniosków i zaleceń na kolejny rok szkolny.

³⁵ Zakres tych obserwacji dotyczył m.in.: uzasadniania ocen bieżących, pozyskiwania informacji zwrotnej o osiągnięciu celów zajęć, indywidualizację nauczania, uwzględnianie zagadnień doradztwa zawodowego, stosowania rozwiązań innowacyjnych, wyników egzaminów zewnętrznych, realizacji wniosków bieżącego nadzoru pedagogicznego.

³⁶ Obserwacje te obejmowały m.in.: znajomość zasad bhp, kształcenie umiejętności zawodowych zgodnie z podstawą programową, zapewnienie bezpieczeństwa uczniów na zajęciach wychowania fizycznego, realizację programu wychowawczo-profilaktycznego, ocenianie zachowania oraz kształcenie umiejętności wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego.

³⁷ Diagnozą objęto obszar m.in. obszar potrzeb rozwojowych uczniów, potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego oraz wewnątrzszkolne zasady oceniania.

Plany nadzoru pedagogicznego nie zawierały kryteriów, czy też wskaźników umożliwiających ocenę realizacji zadań ujętych w tych dokumentach. W znacznej części przypadków nie wskazywały one także terminów realizacji zaplanowanych działań, ich ilości oraz zakresów poszczególnych form sprawowanego nadzoru (kontrole planowe, obserwacje, działania wspomagające).

(akta kontroli str. 293-408, 481-491, 838-851)

1.6. W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 nie wprowadzano zmian do planów nadzoru pedagogicznego. Planu nadzoru pedagogicznego na rok 2021/2022 nie zaktualizowano o dwa kierunki rozwoju wskazane przez MEiN w marcu 2022 r.³⁸, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 518-519, 838-851)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku szkolnym 2022/2023 w Szkole zatrudniano psychologa oraz pedagoga specjalnego w wymiarze 0,545 etatu, tj. 12 godzin przy liczbie uczniów 508³⁹, co było niezgodne z minimalną liczbą etatów określoną w art. 42d ust. 11 ustawy KN, z którego wynika, że psycholog i pedagog specjalny powinni zostać zatrudnieni w wymiarze co najmniej 0,575 etatu każdy, tj. 12,65 godzin na każdego specjalistę.

W roku szkolnym 2023/2024 w Szkole zatrudniano psychologa oraz pedagoga specjalnego w wymiarze 0,545 etatu, tj. 12 godzin przy liczbie uczniów 624⁴⁰, co było niezgodne z minimalną liczbą etatów określoną w art. 42d ust. 11 ustawy KN, z którego wynika, że psycholog i pedagog specjalny powinni zostać zatrudnieni w wymiarze co najmniej 0,625 etatu każdy, tj. 13,75 godzin na każdego specjalistę.⁴¹

Dyrektor zapytany o przyczyny zatrudnienia w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024, nieadekwatnego do wymogów wymiaru etatu psychologa i pedagoga specjalnego wyjaśnił, że: *W latach 2022/2023 oraz 2023/2024 zarówno pedagog specjalny jak i psycholog realizowali 12h/tygodniowo tzn. 0,545 etatu przypadające na każdego specjalistę. (...) Wymiar realizowanych godzin był wymiarem maksymalnym, jaki mogłam przydzielić obu paniom (po uzyskaniu ich zgody) zgodnie z obowiązującymi przepisami.*

Zaznaczę, że obydwie panie zobowiązane są do realizacji również innych zadań statutowych Szkoły w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy tzn. udział

³⁸ Pismo Ministra Edukacji i Nauki z 28 marca 2022 r., nr DKO-WNP.4092.46.2021.DB.

³⁹ Liczba uczniów zgodnie z arkuszem organizacyjnym wg stanu na dzień 1 września 2022 r.

⁴⁰ Liczba uczniów zgodnie z arkuszem organizacyjnym wg stanu na dzień 1 września 2023 r.

⁴¹ Zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 łączna liczba etatów nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych w szkole lub zespole, nie może być niższa niż:

- 1,5 etatu, który powiększa się o 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 dzieci lub uczniów – jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 100;
- 1 etat – jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 50 i nie przekracza 100;
- 0,5 etatu – jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 30 i nie przekracza 50;
- 0,25 etatu – jeżeli liczba dzieci lub uczniów wynosi od 1 do 30.

Ponadto, zgodnie z art. 42d ust. 11 ustawy KN, w przypadku Szkoły lub Zespołu Szkół, w których liczba uczniów przekracza 50, liczba etatów nauczycieli:

- pedagogów specjalnych nie może być niższa niż 25% łącznej liczby etatów nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych;
- psychologów nie może być niższa niż 25% łącznej liczby etatów ww. nauczycieli.

Stosownie do art. 42d ust. 12 ww. ustawy, liczbę uczniów będącą podstawą określania łącznej liczby etatów nauczycieli oblicza się według stanu na dzień 1 września danego roku szkolnego.

w posiedzeniach Rady Pedagogicznej, pełnienie dyżuru podczas spotkań z rodzicami, przygotowywanie się do zajęć oraz prowadzenie konsultacji zgodnie z art. 42 Karty Nauczyciela. Wymiar godzin nauczycieli specjalistów realizowany w w/w latach szkolnych był niższy o ten przewidziany przepisami o 1,3 h/tygodniowo, co nie wpłynęło na jakość realizacji zadań wykonywanych przez w/w nauczycieli.

(akta kontroli str. 521-522, 532, 714-722, 838-851)

2. Dyrektor w latach szkolnych 2021-2022 i 2022/2023 nie zorganizował udzielenia pomocy pp. w formie zajęć logopedycznych wobec jednego ucznia, stosownie do zaleceń zawartych w opinii ppp. Zgodnie z § 20 ust. 14 rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, przy planowaniu pomocy dla ww. ucznia posiadającego opinię ppp., należało uwzględnić zalecenia zawarte w tym dokumencie. Ponadto, zgodnie z wymaganiem wobec szkół wskazanych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek⁴², dla uczniów wymagających wsparcia w rozwoju lub pomocy pp. organizowane są m.in. zajęcia specjalistyczne.

Dyrektor, zapytany o przyczyny nieudzielenia pomocy pp. uczennicy K.S., w zakresie terapii logopedycznej w latach szkolnych 2021/2022 oraz 2022/2023 wyjaśnił: *Uczennica K.S. nie została objęta terapią logopedyczną w związku z brakiem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, a mianowicie Logopedy Terapeuty. Uczennica została objęta wsparciem na podstawie opinii w bieżącej pracy. Każdy nauczyciel uczący w/w uczennicę dostosowywał metody i formy pracy, wymagania na poszczególnych przedmiotach oraz kryteria i zasady oceniania uczniów z dysleksją, dysgrafią i dysortografią (w taki sposób, jak obowiązuje to w przypadku egzaminu maturalnego – komunikat Dyrektora CKE w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego), jak również wspomagał uczennicę w bieżącej nauce (arkusze dostosowań przygotowane przez poszczególnych nauczycieli). Ponadto uczennica została objęta wsparciem pedagoga oraz psychologa, co potwierdza rejestr w dzienniku zajęć pedagoga i psychologa. W roku szkolnym 2021/2022 w szkole pełniła dyżur pani A.C-W., która zatrudniona była przez Ośrodek Pomocy Społecznej jako psycholog. Z rejestru osób korzystających z jej wsparcia wynika, że K.S. znajdowała się pod jej opieką. Również rejestr uczniów w dziennikach pedagogów p. M.L. oraz pani J.S. potwierdza, że K.S. korzystała z ich wsparcia.*

(akta kontroli str. 564-568, 592-610, 838-851)

3. W oparciu o zapisy dwóch dzienników zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki, zrealizowanych w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024 ustalono, że:

- w obu dziennikach nie wpisano oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, co było niezgodne z § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji.

Dyrektor zapytany o przyczyny niedokonania ww. wpisów w dziennikach wyjaśnił: *Brak wpisów dotyczących oceny postępów i wniosków dot. dalszej pracy z uczniami uczestniczącymi w tych zajęciach wynika z zaniedbania nauczyciela prowadzącego zajęcia. Niemniej jednak nie oznacza braku dokonywania tej oceny. Zajęcia prowadzone były przez nauczycieli uczących uczniów przedmiotu obowiązkowego: matematyka. Dzięki temu nauczyciele wskazywali na bieżąco obszary wymagające doskonalenia, dobierali adekwatnie do potrzeb ucznia*

⁴² Dz. U. z 2020 r. poz. 2198.

metody i formy pracy, sugerowali na co uczeń powinien zwrócić uwagę, jak również dostosowywali tematykę zajęć dydaktyczno-wyrównawczych do aktualnych potrzeb uczniów. Jako ocena skuteczności podejmowanych działań posłużyła przeprowadzona diagnoza egzaminu maturalnego (...) oraz analiza tych wyników dokonana przez zespół przedmiotowy.

- wbrew wymogowi wskazanemu w § 15 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁴³, liczba uczestników zajęć dydaktyczno-wyrównawczych w latach 2022/2023 – 2023/2024 (poza dwoma przypadkami tj. zajęciami zrealizowanymi w dniu 25.04.2023 r. oraz 19.04.2024 r., w których brało udział odpowiednio: sześciu i ośmiu uczniów) przekroczyła dopuszczalną liczbę uczestników przewidzianą dla tego typu zajęć tj. maksymalnie osiem osób. Liczba uczniów biorących udział w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki w roku szkolnym 2022/2023 wahała się między sześcioma a 29 uczestnikami (przy zaplanowanych zajęciach dla całej klasy liczącej 29 uczniów), natomiast w roku szkolnym 2023/2024 między ośmioma a 17 uczestnikami (przy zaplanowanych zajęciach dla całej klasy liczącej 23 uczniów).

Dyrektor wskazując przyczyny wystąpienia ww. nieprawidłowości wyjaśnił: (...) z powodu braków kadrowych, braku możliwości przydzielenia nauczycielom matematyki dodatkowych godzin z powodu zwiększonego naboru, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze prowadzone były z całą klasą, a nie w grupach.

(akta kontroli str. 558-562, 564-568, 611-713)

4. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁴⁴ dokument, jakim jest Statut CKZiU powinien zostać zamieszczony w BIP. Na stronie BIP Zespołu Szkół nie zamieszczono Statutu.

Dyrektor wyjaśnił, że: Nie mamy możliwości kadrowych w zakresie administrowania BIP. Nie ma osoby, która mogłaby to aktualnie robić. Statut jest natomiast zamieszczony na oficjalnej stronie internetowej Szkoły.

(akta kontroli str. 518-519, 838-851)

5. Plan nadzoru na rok szkolny 2021/2022 nie został zaktualizowany o dwa kierunki dodane pismem MEiN z 28 marca 2022 r. do podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa na ten rok, tj.: rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów (...) oraz doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego. Powyższe było niezgodne z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, zgodnie z którym, plan nadzoru pedagogicznego jest opracowywany m.in. z uwzględnieniem podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa.

Dyrektor wyjaśnił, że: Oba ww. kierunki w mojej opinii nie dotyczyły naszej Szkoły, gdyż nie korzystaliśmy z Programu Laboratoria Przyszłości, który był dedykowany szkołom podstawowym. W roku szkolnym 2021/2022 nie mieliśmy także w Szkole uczniów o statusie uchodźcy. Wobec powyższego uznałam, że Plan nadzoru pedagogicznego nie wymagał aktualizacji.

(akta kontroli str. 518-519, 838-851)

⁴³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1280, ze zm.

⁴⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 902.

Zdaniem NIK, pierwsza część kierunku dotyczącego *Rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości”* odnosiła się do rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, który stanowi rdzeń działań edukacyjnych każdej placówki oświatowej, a nie tylko szkół, które objęto programem „Laboratoria przyszłości”.

Kierunek dotyczący *Doskonalenia kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego*, dotyczy konieczności doskonalenia kompetencji kadry pedagogicznej w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym (niekoniecznie w związku z wybuchem wojny w Ukrainie).

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor podejmował działania w celu zapewnienia warunków do wykonywania w CKZiU zadań nadzoru pedagogicznego w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024, jednak były one nie w pełni prawidłowe i rzetelne. Dyrektor zapewnił odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, przy czym w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 nie zapewniono - adekwatnego do ilości uczniów Zespołu Szkół - wymiaru etatów psychologa i pedagoga specjalnego. Ponadto, w Statucie CKZiU uwzględniono kwestie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad działalnością dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, jednak nie został on zamieszczony na stronie BIP CKZiU. W Zespole Szkół podejmowano działania w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów, a uczniom posiadającym specjalne potrzeby edukacyjne, poza jednostkowym przypadkiem nieobjęcia ucznia pomocą logopedyczną, zapewniono wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Dyrektor opracował i terminowo przedstawił Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego, jednakże plan nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022 nie został zaktualizowany o dwa podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa. Ponadto, wystąpiły przypadki organizowania zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z udziałem większej niż przewidziano w przepisach liczby uczestników, a w dziennikach z tych zajęć nie ujmowano wszystkich przewidzianych prawem elementów.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

2.1. W latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024 nie wpłynęły do Zespołu Szkół skargi lub wnioski dotyczące jej działalności.

(akta kontroli str. 520)

2.2. W okresie objętym kontrolą, Lubuskie Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp., przeprowadziło jedną kontrolę (kontrola nr 178970 z dnia 3.03.2023 r.) w zakresie zgodności z przepisami prawa realizacji zajęć wychowanie do życia w rodzinie. Kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości, w związku z czym nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

W ww. okresie organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie polecał – na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe – Dyrektorowi opracowania i wdrażania programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania. Na Zespół Szkół nie nałożono również obowiązku opracowania rocznych planów wspomagania. Również z własnej inicjatywy Dyrektor nie wdrażał i nie realizował w szkole programu naprawczego.

(akta kontroli str. 520, 838-851)

2.3. Po zakończeniu I semestru oraz całego roku szkolnego, Dyrektor przedstawiał na posiedzeniach Rady Pedagogicznej sprawozdania z realizacji planu nadzoru pedagogicznego oraz podsumowanie pracy Szkoły.

W sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022 – 2023/2024 Dyrektor ujmował m.in.:

- wyniki klasyfikacji rocznej;
- frekwencję na lekcjach;
- zdawalność egzaminów zewnętrznych, w tym egzaminu maturalnego;
- informacje o przeprowadzonych kontrolach wraz z ewaluacją i diagnozą osiągnięć Szkoły;
- zakres i terminy przeprowadzonych obserwacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych prowadzonych przez nauczycieli;
- wnioski ze sprawowanego nadzoru.

Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego nie zawierały szczegółowego rozliczenia zapisów zawartych w planach nadzoru, lecz skupiały się na najważniejszych wnioskach i wynikach. W sprawozdaniach tych opisano wybrane wyniki, najistotniejsze z punktu widzenia dyrekcji CKZiU, a także wnioski wynikające z przeprowadzonych kontroli i obserwacji. W sprawozdaniach zawarto również diagnozę osiągnięć szkolnych oraz wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego. Podstawą do sformułowania wniosków zawartych w sprawozdaniu, były sprawozdania szczegółowe zespołów przedmiotowych oraz poszczególnych nauczycieli.

W poszczególnych latach szkolnych objętych kontrolą, Dyrektor przeprowadził m.in. następujące działania w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego:

- w roku szkolnym 2021/2022:

- dziewięć planowych obserwacji zajęć dydaktycznych wynikających z ramowego planu nauczania⁴⁵ oraz z zajęć z wychowawcą⁴⁶. W sprawozdaniach zawierano także wnioski z przeprowadzonych obserwacji;
- kontrole planowe⁴⁷ w zakresie: rejestrowania wyjść grup uczniowskich poza teren Szkoły, poprawności opracowania indywidualnych programów terapeutycznych, poprawności i terminowości prowadzenia dokumentacji przez nauczycieli, prowadzenia dokumentacji przez wychowawców w zakresie współpracy z rodzicami;

- w roku szkolnym 2022/2023:

- 15 planowych oraz dwie doraźne obserwacje prowadzonych zajęć dydaktycznych wynikających z ramowego planu nauczania⁴⁸. W sprawozdaniach zawierano także wnioski z przeprowadzonych obserwacji;

⁴⁵ Zakres tych obserwacji dotyczył: prawidłowości oceniania według wewnętrznych zasad oceniania, wsparcia nauczycieli odbywających staż w samoocenie pracy i określeniu kierunków samodoskonalenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, diagnozy umiejętności zdobywanych przez uczniów oraz organizacji procesu dydaktycznego.

⁴⁶ W zakresie włączania zagadnień preorientacji/orientacji, doradztwa zawodowego do treści zajęć.

⁴⁷ W sprawozdaniu nie podano konkretnej liczby kontroli.

⁴⁸ W zakresie: wykorzystania wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników egzaminów zewnętrznych oraz innych diagnoz do planowania i organizowania procesów edukacyjnych, prawidłowości i skuteczności wykorzystywania technologii informacyjno – komunikacyjnych w procesach edukacyjnych, kształcenia umiejętności zawodowych i sposobu kształcenia umiejętności podstawowych; jakości procesu dydaktycznego oraz wspomagania nauczycieli odbywających staż zawodowy; realizacji podstawy programowej i zgodności oceniania z przepisami prawa.

- kontrole planowe i doraźne⁴⁹ w zakresie: poprawności prowadzenia dokumentacji pedagogicznej przez wychowawcę klasy, rejestrowania wyjść grup uczniowskich poza teren Szkoły, zgodność oceniania z przepisami prawa, zapewnienie opieki uczniom w czasie przerw międzylekcyjnych, zakresu sprawdzanej wiedzy uczniów;
- w roku szkolnym 2023/2024:
- 24 planowych i osiem doraźnych (związanych z niewłaściwym zachowaniem się uczniów podczas zajęć) obserwacji dydaktycznych w ramach ramowego planu nauczania⁵⁰ oraz przygotowania do zawodu nauczyciela. W sprawozdaniach zawierano także wnioski z przeprowadzonych obserwacji;
- kontrole planowe i doraźne⁵¹ w zakresie: poprawności prowadzenia dokumentacji pedagogicznej przez wychowawcę klasy, rejestrowania wyjść grup uczniowskich poza teren Szkoły, przestrzegania procedury oceniania uczniów przez wychowawcę klasy, realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego, zapewnienia opieki uczniów w czasie przerw międzylekcyjnych oraz zajęć lekcyjnych, prowadzenia dokumentacji psychologicznej – pedagogicznej.

W kontrolowanych latach szkolnych, Dyrektor Zespołu Szkół podejmował ponadto, opisane w pkt 1.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego działania wspomagające, wynikające z całościowej diagnozy pracy CKZiU.

Sprawozdania ze zrealizowanego nadzoru pedagogicznego za lata szkolne objęte kontrolą, zawierały najważniejsze, z punktu widzenia Dyrektora, wyniki i wnioski ze zrealizowanych działań nadzorczych.

(akta kontroli str. 409-517, 838-851)

2.4. W Zespole Szkół wyniki egzaminu maturalnego były analizowane po każdej sesji egzaminacyjnej przez poszczególne zespoły przedmiotowe: z języka polskiego, języków obcych i matematyki⁵². Następnie zespoły te przedstawiały informację niezwłocznie po opracowaniu tych wyników, tj. podczas wrzeźniowych lub październikowych zebrań Rady Pedagogicznej, co zostało również opisane w śródrocznych i rocznych sprawozdaniach z realizacji nadzoru pedagogicznego.

Dyrektor Zespołu Szkół oraz kadra pedagogiczna analizowali osiągnięte efekty nauczania, a także planowali działania mające na celu poprawę sytuacji w tym względzie, m.in. formułując wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W tym zakresie ustalono, co następuje:

- w każdym roku szkolnym objętym badaniem, dla każdego przedmiotu egzaminacyjnego, sporządzano raporty z egzaminu maturalnego, w których zamieszczano m.in. szczegółowe informacje o treści i przebiegu egzaminu, oceniano jego poziom trudności, osiągnięte rezultaty; identyfikowano zadania trudne i bardzo trudne, z którymi uczniowie CKZiU

⁴⁹ W sprawozdaniu nie podano konkretnej liczby kontroli.

⁵⁰ Zakres tych obserwacji obejmował: uzasadnianie ocen bieżących, pozyskiwanie informacji zwrotnej o osiągnięciu celów zajęć, indywidualizacja nauczania w toku lekcji, uwzględnianie zagadnień z doradztwa zawodowego w treściach lekcji, stosowanie rozwiązań innowacyjnych, znajomości zasad wynikających z podstawy programowej, realizacji treści programu wychowawczo – profilaktycznego, kształcenie umiejętności wynikającej z podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz w zakresie konstrukcji jednostki lekcyjnej oraz formułowania i realizacji celów zajęć – wspomaganie nauczycieli odbywających staż zawodowy.

⁵¹ W sprawozdaniu nie podano konkretnej liczby kontroli w odniesieniu do całości zrealizowanych kontroli. W pojedynczych zakresach kontrolnych podawano liczbę zrealizowanych kontroli.

⁵² Formalnie powoływane Zarządzeniem Dyrektora CKZiU (corocznie).

radzili sobie najślabiej; formułowano wnioski i rekomendacje dla nauczycieli i uczniów;

- w każdym roku szkolnym objętym badaniem, dla każdego przedmiotu egzaminacyjnego, co najmniej raz, przeprowadzano egzaminy próbne, sporządzając każdorazowo raporty z tych egzaminów, zawierające analizę ich wyników oraz wnioski i rekomendacje;
- na posiedzeniach rad pedagogicznych CKZiU omawiano wyniki egzaminów maturalnych oraz egzaminów próbnych, dyskutowano nad semestralnymi i śród-semestralnymi wynikami nauczania, poruszano problematykę związaną z pełnionym przez dyrektora nadzorem pedagogicznym, dyskutowano nad potrzebą podniesienia efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów objętych egzaminem maturalnym;
- sporządzano sprawozdania z nadzoru pedagogicznego za każdy rok szkolny objętym badaniem, w których analizowano m.in. przebieg procesów kształcenia, efekty działalności dydaktycznej, wskazywano na potrzebę wspomagania nauczycieli w realizacji zadań, omawiano wyniki obserwacji prowadzonych zajęć, formułowano rekomendacje wynikające m.in. z analizy wyników egzaminów maturalnych;
- analizowano wyniki procentowe egzaminów maturalnych ze wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych, obejmując weryfikacją m.in. liczbę uczniów przystępujących do egzaminu, zdawalność egzaminu, osiągnięte średnie wyniki procentowe.

Sporządzane każdego roku w Zespole Szkół raporty z egzaminów maturalnych oraz próbnych egzaminów maturalnych, zawierały dane statystyczne i wykresy przedstawiające wyniki egzaminów maturalnych uczniów CKZiU w odniesieniu do danych porównawczych z terenu kraju i dwóch ościennych województw (wielkopolskie i zachodniopomorskie) oraz powiatu świebodzińskiego. W raportach tych zawarto średnie wyniki egzaminu maturalnego uzyskane z przedmiotów obowiązkowych i rozszerzonych jak również wnioski, w których opisano zmiany zdawalności w odniesieniu do wyników z lat poprzednich oraz porównanie wyników poszczególnych klas Liceum i Technikum wchodzących w skład CKZiU.

Średnia zdawalność matur ogółem w Liceum w latach 2021, 2022, 2023 oraz 2024 wyniosła odpowiednio: 60%, 62%, 59% oraz 91%.

Natomiast wyniki z egzaminów maturalnych poszczególnych przedmiotów w Liceum w tych latach kształtowały się następująco:

- w 2021 r. – język polski 51%, język angielski 68%, matematyka 39%;
- w 2022 r. – język polski 50%, język angielski 50%, matematyka 40%;
- w 2023 r. – język polski 53%, język angielski 75%, matematyka 41%;
- w 2024 r. – język polski 61%, język angielski 76%, matematyka 54%.

Spośród 79 uczniów klas maturalnych, trzech uczniów nie przystąpiło do egzaminu maturalnego (osoby te nie złożyły deklaracji przystąpienia do matury)⁵³.

Edukacyjna Wartość Dodana (EWD) w latach 2020-2022 dla matematyki i języka polskiego wyniosła w Liceum odpowiednio: (-5,64) i 0,03 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był odpowiednio o 5,64 punktu

⁵³ Żadna z tych osób nie planowała kontynuowania nauki. Jedna osoba zamierzała rozpocząć działalność zarobkową, druga osoba zrezygnowała z uwagi na sytuację rodzinną (urodzenie dziecka), w wyznaczonym terminie dodatkowym osoba ta również nie podeszła do matury. Trzecia osoba zrezygnowała z kontynuowania nauki.

niższy i 0,03 wyższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty).

Według nowego modelu obliczania EWD, wskaźnik kontrolowanego Liceum za lata 2023-2024 dla matematyki wzrósł do poziomu (-0,97) a dla języka polskiego wzrósł do poziomu 4,91. Przyczyna wzrostu wskaźnika nie jest jednoznaczna i może wynikać ze zmiany metodyki obliczania wskaźnika korzystniejszej dla szkół, które w poprzednich latach uzyskiwały wskaźniki ujemne, zmiany formuły egzaminu maturalnego od 2023 r. i/lub podjętych przez Dyrektora działań w celu poprawy efektywności kształcenia.

(akta kontroli str. 838-1294)

W sprawie zdawalności matur w Liceum Dyrektor wyjaśnił: *Wyniki analizowane były w sposób ilościowy, jakościowy (przez zespoły przedmiotowe). Nadmienię, że w roku 2022 po raz ostatni przystąpili do egzaminu maturalnego w starej formule uczniowie będący absolwentami gimnazjów, od roku 2023 obowiązuje nowa formuła egzaminu maturalnego, nowe arkusze maturalne, jak również nowa podstawa programowa.*

Dyrektor – zapytany, czy w związku z wynikami egzaminów maturalnych w Liceum, zaplanował i wdrożył działania zaradcze, mające na celu podniesienie wyników działalności edukacyjnej, a także dlaczego nie wdrożono z własnej inicjatywy programu poprawy efektywności kształcenia, m.in. w Liceum – wyjaśnił: *zaplanowałam działania mające na celu poprawę jakości nauczania w Liceum poprzez:*

- *opracowanie programu poprawy frekwencji, jego wdrożenie i realizację;*
- *prowadzenie diagnoz uczniów na wejściu (w momencie rozpoczęcia nauki w szkole) oraz diagnoz egzaminów maturalnych;*
- *prowadzenie analiz ilościowych i jakościowych wyników z przeprowadzonych diagnoz oraz wyników egzaminów zewnętrznych. Wdrażanie wniosków z przeprowadzanych analiz. (zespoły przedmiotowe);*
- *wspieranie zespołowej pracy nauczycieli w ramach ich specjalności. (opracowywanie harmonogramu działań i planu pracy poszczególnych zespołów wraz ze sprawozdaniem z działalności);*
- *uruchomienie z inicjatywy Szkoły zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki m.in. dla uczniów 4 klas LO - w szczególności po okresie nauki z wykorzystaniem środków kształcenia na odległość. Przystąpienie do programu MATura+, zakup licencji do testów online z matematyki wykorzystywanych przez nauczycieli w procesie dydaktycznym jako materiał ćwiczeniowy, w szczególności w trakcie powtórzenia materiału pod kątem egzaminu maturalnego;*
- *kształtowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli zgodnie z potrzebami Szkoły: kierowanie nauczycieli na kursy egzaminatorów Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu w zakresie przedmiotów objętych egzaminem maturalnym – wszyscy nauczyciele języka polskiego są egzaminatorami OKE, trzy nauczycielki matematyki są egzaminatorami OKE, dwie nauczycielki języka angielskiego są egzaminatorami OKE, dwie nauczycielki języka niemieckiego są egzaminatorami OKE. Diagnozowanie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego – plan doskonalenia zawodowego. Kierowanie nauczycieli na formy doskonalenia zawodowego podnoszące ich kwalifikacje i umiejętności;*
- *realizacja szkoleń dla Rady Pedagogicznej dotyczących metod i technik pracy nie tylko z uczniem zdolnym, organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej i organizacji kształcenia, wychowania i opieki dla uczniów z orzeczeniami,*

funkcji oceny szkolnej, zasad prawidłowego oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów, psychologii i pedagogiki pozytywnej oraz oceniania wewnątrzszkolnego, kształcenia kompetencji kluczowych, organizacji i dokumentowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie stacjonarnej podczas posiedzeń lub w formule online;

- dostosowywanie wymagań edukacyjnych do możliwości uczniów przez poszczególnych nauczycieli, w tym dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;*
- przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora w tygodniowych rozkładach zajęć zwiększenie minimalnej liczby godzin na przedmioty realizowane jako przedmioty rozszerzone w LO. Wdrożenie w klasach pierwszych dodatkowej godziny z matematyki w celu wyrównania dysproporcji między uczniami po okresie nauki w szkole podstawowej;*
- prowadzenie analiz wyników klasyfikacji śródrocznej oraz rocznej. (protokoły klasyfikacyjne poszczególnych klas, analiza ilościowa wyników nauczania na posiedzeniach Rady Pedagogicznej);*
- prowadzenie badań edukacyjnych pod kątem egzaminu maturalnego – z matematyki, przyrost wiedzy po pierwszej klasie;*
- tworzenie grup językowych w klasach pierwszych w oparciu o testy diagnostyczne oraz wyniki uzyskane na egzaminie ósmoklasisty oraz w oparciu o oceny zawarte w świadectwie ukończenia Szkoły podstawowej;*
- prowadzenie obserwacji zajęć m.in. pod kątem wykorzystywania wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników egzaminów zewnętrznych oraz innych diagnoz pedagogicznych do planowania i organizowania procesów edukacyjnych – wdrażanie wniosków z analiz do planowania i modyfikowania procesu dydaktycznego: w roku szkolnym 2022/2023 oraz indywidualizacji w procesie nauczania.*

Efektem powyższych działań było stopniowe podwyższenie średnich wyników oraz zdawalności w LO.

W toku kontroli ustalono, że kontrola frekwencji w Zespole Szkół składała się z następujących elementów:

- kontroli frekwencji uczniów na poszczególnych zajęciach, prowadzona w oparciu o zapisy w dzienniku elektronicznym;
- kontroli frekwencji poszczególnych oddziałów, ujmowanej w zbiorczej postaci w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego za cały rok szkolny;
- kontroli prawidłowości i terminowości odnotowywania przez nauczycieli w dzienniku elektronicznym wyników sprawdzania przez nich frekwencji uczniów na lekcjach (kontrola ta była prowadzona sukcesywnie, co kilka miesięcy; sporządzano z niej dokumentację wskazującą na odstępstwa od stanu pożądanego, z wyszczególnieniem każdego z nauczycieli zatrudnionych w CKZiU).

W okresie objętym kontrolą, Dyrektor nie zwracał się do organu prowadzącego o zgodę na zwiększenie obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w związku z wynikami edukacyjnymi uczniów.

Jak wyjaśnił Dyrektor: *Uczniowie klasy czwartej LO zostali objęci zajęciami dydaktyczno-wyrównawczymi w ramach pomocy pp., gdyż takie zaplanowane zostały oraz przyznane na etapie zatwierdzania przez organ prowadzący arkusza organizacyjnego Szkoły oraz kolejnych aneksów. Ponadto w tygodniowych rozkładach zajęć opracowanych na podstawie ramowych planów nauczania (Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania) określona jest liczba*

godzin zajęć obowiązkowych. Nie ma więc przestrzeni na dodatkowe godziny zajęć obowiązkowych. Organizacja dodatkowych zajęć miałaby dla ucznia charakter dobrowolny. Wobec faktu, że więcej niż połowa uczniów dojeżdża do Szkoły środkami komunikacji publicznej powodowałoby powyższe sytuację, że zajęcia musiałyby odbywać się na ostatnich godzinach lekcyjnych (9 lub 10 godzina lekcyjna), co utrudniłoby udział uczniów w tych zajęciach.

- w Zespole Szkół (w tym w Liceum) w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 prowadzone były badania efektywności dydaktycznej CKZiU oraz diagnozy edukacyjne uczniów. W ramach tych działań analizowano m.in.: diagnozy wstępne, które obejmowały wszystkich uczniów klasy pierwszej na początku roku szkolnego, w którym rozpoczynają oni naukę w Zespole Szkół; diagnoza ta miała na celu określenie poziomu przygotowania uczniów po zakończeniu nauki w szkole podstawowej (wcześniej w gimnazjum) z przedmiotów wiodących, takich jak matematyka, język polski oraz języki obce;
- wyniki prac zespołów przedmiotowych, m.in. w postaci analiz kompetencji uczniów i efektów nauczania, rekomendacji dotyczących dalszej pracy z uczniami, bieżącej analizy postępów uczniów w nauce; zespoły te każdego roku szkolnego, w terminie do 15 września, sporządzały plany pracy, a następnie dokonywały semestralnych i rocznych podsumowań realizacji zaplanowanych działań;
- rekomendacje formułowane po egzaminach maturalnych oraz próbnych egzaminach maturalnych, o czym mowa wyżej;
- semestralne i roczne postępy w nauce uczniów we wszystkich oddziałach dokonywana na radach pedagogicznych, na których dokonywano podsumowania klasyfikacji semestralnych/rocznych, w których ujmowane były wyniki nauczania w poszczególnych oddziałach wraz z danymi dotyczącymi frekwencji uczniów na zajęciach.

(akta kontroli str. 723-725, 838-851, 852-1294)

2.5. W każdym roku szkolnym objętym kontrolą, stosownie do § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, Dyrektor terminowo (tj. do dnia 31 sierpnia) przedstawiał na zebraniach Rady Pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, co zostało udokumentowane w protokołach Rady Pedagogicznej. Rada Pedagogiczna nie zgłaszała dyrektorowi uwag do przedstawionych treści sprawozdań ze zrealizowanego nadzoru pedagogicznego.

W okresie objętym kontrolą, Rada Pedagogiczna podejmowała, na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo oświatowe, uchwały w sprawie ustalenia sposobów wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego. W uchwałach tych ustalono, że przewodniczący zespołów przedmiotowych przedstawiają Radzie Pedagogicznej sprawozdania o stopniu realizacji wniosków po zakończeniu każdego okresu szkolnego. W poszczególnych latach szkolnych objętych kontrolą, Rada Pedagogiczna podjęła następujące uchwały w ww. zakresie:

Uchwała nr 23/2022 z 31.08.2022 r. W uchwale zawarto zalecenia w zakresie:

- procesu kształcenia zalecono aby: nauczyciele realizowali wnioski wypływające z raportów po przeprowadzonych diagnozach, testach sprawdzających, egzaminach próbnych i zewnętrznych oraz uwzględniali korelacje między przedmiotową; w procesie kształcenia wszyscy nauczyciele stosowali zapisy, które znajdują się w opiniach i orzeczeniach wydanych przez poradnię pp.; zwiększyć częstotliwość oceniania;

- procesu wychowania zalecono: rozpoznanie stanu psychicznego młodzieży po okresie ferii letnich i okresie ubiegłorocznej nauki zdalnej; ewaluację programu frekwencji oraz zwiększenie nadzoru nad jego realizacją;
- procesu doksztalcenia zalecono: włączenie w plan doskonalenia zawodowego szkoleń z zakresu oceniania i wypalenia zawodowego.

Uchwała nr 23/2023 z 1.09.2023 r. W uchwale zawarto zalecenia w zakresie:

- procesu kształcenia zalecono aby: zwracać uwagę na jakość procesu nauczania oraz wdrażanie wniosków z prowadzonych analiz bieżących oraz analiz egzaminów zewnętrznych, skoncentrowanie się na podwyższeniu zdawalności egzaminów maturalnych (matematyka) i średnich wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminie zawodowym w części praktycznej, w procesie kształcenia wszyscy nauczyciele stosowali zapisy, które znajdują się w opiniach i orzeczeniach wydanych przez poradnie pp.; zwiększyć częstotliwość oceniania;
- procesu wychowania zalecono: rozpoznanie stanu psychicznego młodzieży po okresie ferii letnich i zwiększenie nadzoru nad jego realizacją;
- procesu doksztalcenia zalecono: włączenie w plan doskonalenia zawodowego szkoleń z zakresu oceniania i wypalenia zawodowego.

Uchwała nr 24/2024 z 30.08.2024 r. W uchwale zawarto zalecenia w zakresie:

- procesu kształcenia zalecono aby: zwracać uwagę na jakość procesu nauczania oraz wdrażanie wniosków z prowadzonych analiz bieżących nauczania oraz analiz egzaminów zewnętrznych, skoncentrowanie się na utrzymaniu zdawalności na egzaminie maturalnym i średnich wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminie zawodowym w części praktycznej (technik informatyk, technik elektryk), planować zajęcia lekcyjne zgodnie z zasadami metodyki nauczania, zwracać uwagę na rozłożenie poszczególnych ogniw zajęć, stosować różne metody i formy pracy a także dostępne w salach pomoce dydaktyczne w tym tablice multimedialne, zwiększyć aktywność fizyczną nauczyciela podczas zajęć; aktywizowanie uczniów podczas zajęć - w szczególności tych mało aktywnych, pamiętać o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, bezwzględne stosowanie w procesie kształcenia zapisów opinii i orzeczeń wydanych przez ppp., zapoznawać się z zaleceniami opinii i orzeczeń ppp. oraz sporządzać dokumentację w tym zakresie, organizować spotkania zespołów nauczycieli uczących w danym oddziale w szczególności w celu dokonania wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania uczniów posiadających orzeczenie przy współudziale rodziców/prawnych opiekunów; doskonalenie nawyku udzielania uczniom informacji zwrotnej dot. ich pracy a także prac kontrolnych, poprawienie jakości i częstotliwości oceniania (ilość ocen zgodna z zapisami statutu CKZiU); indywidualizować pracę z uczniami, w szczególności z tymi posiadającymi opinie o dysfunkcjach jak również z uczniami osiągającymi lepsze wyniki w nauce, aktywizowanie uczniów, przypominanie wiadomości z poprzednich zajęć, zwracanie uwagi na różne tempo pracy uczniów podczas zajęć;
- procesu wychowania zalecono: ewaluacja programu poprawy frekwencji oraz zwiększenie nadzoru nad jego realizacją, poprawić jakość przygotowywania imprez szkolnych z włączeniem większej liczby uczniów jako organizatorów;
- procesu doksztalcenia zalecono: włączenie w plan doskonalenia zawodowego szkoleń z zakresu oceniania i wypalenia zawodowego.

(akta kontroli str. 409-491, 838-851)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w CKZiU. Dyrektor realizował założenia planu nadzoru pedagogicznego. Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego były terminowo przedstawiane Radzie Pedagogicznej. Dyrektor oraz kadra pedagogiczna, analizowali osiągnięte efekty nauczania, w szczególności poprzez weryfikację wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminach maturalnych, diagnozowali przyczyny niedostatecznych wyników kształcenia, a także planowali działania mające na celu poprawę sytuacji w tym względzie, czego efektem były m.in. lepsze wyniki egzaminów maturalnych w roku szkolnym 2023/2024.

Wnioski

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Podjęcie działań, mających na celu zatrudnienie w CKZiU, psychologa oraz pedagoga specjalnego, w wymiarze przewidzianym przepisami prawa.
2. Obejmowanie uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną w pełnym zakresie, w szczególności z uwzględnieniem opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych.
3. Organizowanie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, z uwzględnieniem określonej przepisami prawa liczby uczestników oraz ujmowanie w dziennikach ww. zajęć wszystkich wymaganych elementów, w tym oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem.
4. Zamieszczenie na stronie BIP Zespołu Szkół Statutu CKZiU, stosownie do wymogu ustawy o dostępie do informacji publicznej.
5. Uwzględnianie w planach nadzoru pedagogicznego, obowiązujących w Zespole Szkół, wszystkich podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, również tych dodanych przez Ministra Edukacji i Nauki w trakcie roku szkolnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 15 stycznia 2025 r.

Kontrolerzy
Krzysztof Hofman
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Wicedyrektor Delegatury
Mariusz Kniat

/ ... /

/ ... /

Anna Brach
Starszy inspektor kontroli
państwowej

/ ... /